

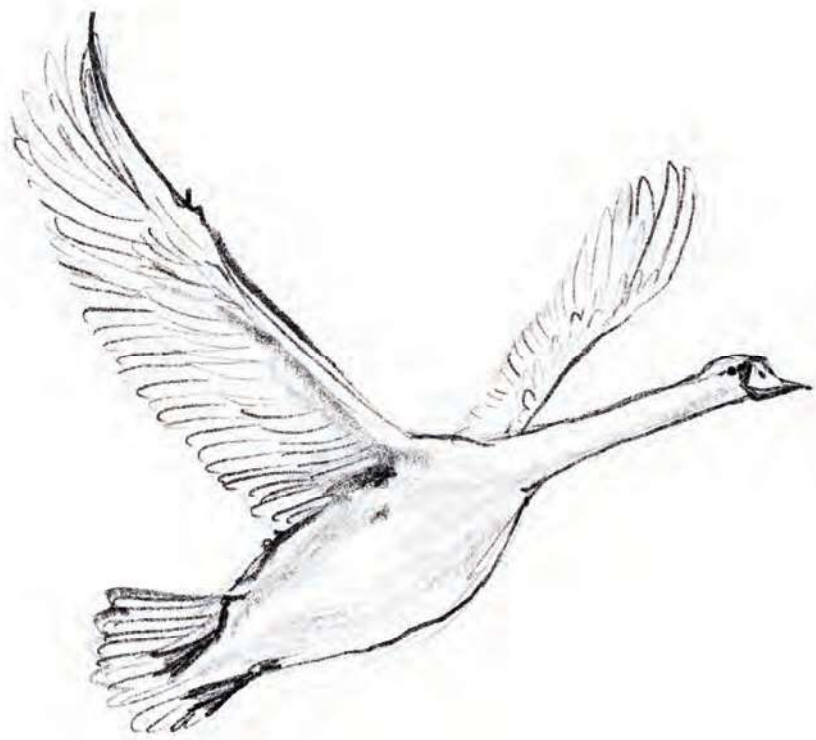
TINY FISSCHER

Met illustraties van Sophie Pluim

'VOLT

Amsterdam 2024

NOVEMBER

November: komt van het Latijnse woord *novem*, dat 'neven' betekent. De Romeinse kalender had namelijk oit tien maanden en november was de negende maand. Het nieuwe jaar begon in maart. De twee maanden in de winterperiode hadden nog geen naam.

'BOE!'

De verrekijker die ik natuurlijk om mijn hals had moeten hangen, laat ik van schrik uit mijn handen vallen. Met een klap valt hij op een boomstronk: bonk!

'Bonk!' klinkt de stem van een meisje bijna tegelijkertijd, alsof ze mij roept.

Vanaf een hoge tak in de kastanjeboom roep ik terug: 'Zo heet ik helemaal niet!' Geen idee waarom ik dat zeg, het floept er gewoon uit.

Het meisje begint te lachen, waardoor ook ik in de lach schiet, maar dat is denk ik meer van de zenuwen. Niet alleen omdat ik betrap ben, maar ook omdat de verrekijker die ik van mijn oom heb

gekregen misschien aan gruzelementen ligt.

‘Hoe heet je dan?’ vraagt ze, met haar hoofd in haar nek.

Ik noem mijn naam.

‘Waarom zit je mij te bespieden?’ vraagt ze door.

‘Dat doe ik niet.’

‘Wel. Met een verrekijker. Engerd.’

‘Ik ben geen engerd,’ antwoord ik verontwaardigd. ‘Ik ben gewoon nieuwsgierig.’

‘Kom dan naar beneden als je durft.’

‘Denk je dat ik dat niet durf?’

‘Ja.’

Vlug klim ik naar beneden en ik spring naast haar op de grond.

‘Wow, wat kun je dat snel,’ zegt ze. Het klinkt alsof ze het meent.

Ik voel mijn wangen rood kleuren en mompel een nauwelijks verstaanbaar ‘dankjewel’. Ik ben niet gewend aan complimentjes, maar ik weet wel dat als je er een krijgt, het aardig is om dankjewel te zeggen – ook al zeg je het nog zo zacht.

Ik wijs naar de tuin, waar ik haar al een paar dagen een tent in en uit heb zien gaan. ‘Waarom slaap jij in een tent?’

‘Hoe weet jij dat ik daar slaap?’

‘Omdat... ik, eh...’

Ze slaat haar armen over elkaar. ‘Zit jij mij al langer te bespieden?’

Ik durf haar niet aan te kijken. ‘Sinds een paar dagen.’

‘En toen dacht je niet: kom, laat ik eens kennismaken?’ Ze kijkt over haar schouder, naar de woonboerderij van mijn oom en tante.

‘Logeer je hier?’ vraagt ze.

‘Ja,’ antwoord ik kortaf. ‘En ik zat je niet te bespieden. Niet zoals in beloeren of bespioneren.’

‘O, het was dus koekeloeren. Of gluren.’

‘Gluren klinkt stom. Ik was gewoon nieuwsgierig...’

‘Maar toen je me de afgelopen dagen zag, ben je me geen gedag komen zeggen.’

‘Ik kende je toch helemaal niet?’ Het komt er veel bozer uit dan ik bedoel. Ik lijk mijn vader wel.

‘Je had me toch kunnen léren kennen?’ Dit meisje laat zich niet gemakkelijk uit het veld slaan.

‘Je bent nieuw hier,’ gaat ze door. ‘Dan ga je toch niet stiekem vanuit een boom naar me zitten gluren, dan kun je toch wel gewoon kennis komen maken?’ Terwijl ze het zegt raapt ze een paar kastanjes van de grond en stopt ze in haar zak.

Daar heeft ze natuurlijk een punt, maar wat moet je zeggen tegen een onbekend iemand als je leven een puinhoop is en er een klimboom in de tuin van je tijdelijke woonadres staat van waaruit je de boel een beetje kunt verkennen?

Dat tijdelijke adres is een verbouwde woonboerderij in the middle of nowhere, met een stuk verderop een buurhuis, waar een meisje blijkbaar elke nacht in een joekel van een tuin in een tent slaapt. Het lijkt me best logisch dat je daar nieuwsgierig van wordt.

Ik zeg dat allemaal niet hardop.

‘Als ik niet naar jou toe was gekomen, zat je over een week misschien nog steeds in die boom te koekeloeren, Bónk,’ gaat mijn nieuwe tijdelijke buurmeisje door. Ze slaat haar armen weer over elkaar en kijkt me uitdagend aan.

Ik snuif. ‘Ga je me nu Bonk noemen?’

‘Dat zou zomaar kunnen,’ zegt ze.

‘En jij dan, hoe heet jij?’

‘Zwaan.’

‘Hoe kom jij aan die bijnaam?’

‘Zo heet ik echt.’

‘O.’ Ik vraag niet verder.

Ik heet zelf Finn, maar zo te horen lijkt Zwaan vastbesloten me Bonk te noemen. Vreemd genoeg vind ik dat niet eens een vervelend idee. Ik ben tijdelijk aan een nieuw leven begonnen, daar kan een tijdelijke nieuwe naam door een tijdelijk nieuw buurmeisje wel bij.

Langs de knoestige boomstam kijkt ze omhoog. ‘Ik kan toevallig ook goed in bomen klimmen.’

Voordat ik daarop kan reageren klautert ze omhoog. Ik gris mijn verrekijker van de grond (gelukkig is hij nog heel) en klauter haar achterna. Binnen de kortste keren zitten we samen op een hoge tak, Zwaan met mijn verrekijker voor haar ogen, gericht op haar eigen tent. Op het eerste gezicht lijkt die tent op een ouderwets Volkswagenbusje, alleen zitten daar geen scheerlijnen aan.

‘Het is een rare tent,’ zeg ik. ‘Maar een rare tent past wel bij een raar meisje.’ Nu zeg ik opnieuw iets waar ik niks van meen; uit onzekerheid kan ik soms de onhandigste dingen zeggen.

Met een ruk draait ze haar hoofd naar me toe. ‘Ik ben inderdaad een raar meisje,’ zegt ze, ‘want ik heb een rare naam en ik woon in een rare tent, om geld op te halen voor rare mensen.’ Ze kijkt me strak aan.

Tot mijn eigen verrassing sla ik mijn ogen niet neer maar kijk ik strak terug. ‘Voor wie haal je dan geld op?’

‘Voor vluchtelingen.’

‘Waarom noem je die raar? Ik vind ze helemaal niet raar.’

‘Goed zo,’ zegt ze. ‘Je hebt één punt binnen. Ik zei het om je te testen.’

Ik kijk haar vragend aan.

‘Er zijn vast mensen die het raar vinden wat ik doe,’ vertelt ze. ‘Mensen die zeggen dat vluchtelingen hun eigen boontjes moeten doppen. Dat is wat mensen soms vinden, toch?’

‘Mensen die dat zeggen zijn zelf raar,’ zeg ik. ‘Die moeten dan maar in hun eigen rare huis blijven zitten, samen met hun eigen rare mensen en hun eigen rare boontjes, en dan een raar hek eromheen zodat ze geen last meer hebben van mensen die zij raar vinden.’ Ik verbaas mezelf. Ik kan me niet herinneren wanneer ik voor het laatst zo’n lange zin in één keer heb weten uit te brengen. En ik meen ook nog elk woord.

‘Maar je zei net zelf dat ik een raar meisje was.’
Ik haal mijn schouders op. ‘Dat bedoelde ik niet zo.’

‘Wat bedoelde je dan wel?’

Weer haal ik mijn schouders op.

‘Heb je daar lang op geoefend, op je schouders ophalen? Je bent er nogal goed in.’

Opnieuw voel ik mijn schouders omhooggaan. We beginnen allebei te grinniken en ik denk: zit ik nu echt met iemand die ik nog maar net ken een gesprekje te voeren op een dikke tak van een kastanjeboom? Als je me tien minuten hiervoor gevraagd zou hebben of ik dat ooit zou doen, zou ik dat keihard hebben tegengesproken. Gesprekken aanknopen met mensen die ik niet ken vind ik sowieso moeilijk, laat staan hoog in een boom.

‘Hoe ben je eigenlijk op het idee gekomen, van die tent, en je actie?’ vraag ik.

Ze begint te vertellen over een challenge-week die ze op haar school organiseerden, en dat je iets moest bedenken om geld op te halen voor een goed doel. Dat zij toen besloot om geld in te zamelen voor kinderen in vluchtelingenkampen door zelf in een tent te gaan slapen. Niet op vakantie, maar in haar dagelijkse leven. En niet een week, of een maand, maar een jaar.

‘Want hoeveel geld kun je nou ophalen in een week?’ zegt ze. En dan, zachtjes: ‘En ik wilde er ook een uitdaging voor mezelf van maken.’ Ze stopt abrupt.

‘Hoe bedoel je?’ vraag ik.

Ze aarzelt. ‘Omdat... omdat ik best gauw bang ben, en dat zo graag níét meer wil zijn.’

‘Vluchtelingenkinderen zijn ook bang en slapen niet in zo’n luxe tent.’ Ook dit is eruit voordat ik er erg in heb. Ik heb er onmiddellijk spijt van, maar woorden die je eenmaal hebt uitgesproken, kun je niet meer terug je mond in stoppen.

‘Daar gaat het niet om,’ reageert ze fel.

‘Waar gaat het dan om?’

‘Om het idee.’

Heel even is ze stil en dan begint ze over bang zijn in het donker en over ’s nachts moeten plassen, in een emmer in de tent of buiten. Dat ze daar eerst haar slaapzak niet voor uit durfde, maar nu wel.

Ik laat haar woorden op me inwerken.

‘Dapper van je,’ zeg ik. Ik meen het, maar ze zegt geen dank je wel, alleen: ‘Hm...’

Even zijn we allebei stil. We kijken uit over de weilanden. De herfstbladeren ritselen in de wind en in de bleke najaarszon dringt de geur van vochtige aarde mijn neus binnen.

‘En jij, wat doe jij hier?’ vraagt Zwaan dan. ‘Ben je familie van Paul en Mary?’

Ik geef niet meteen antwoord. Het is logisch dat ze dat vraagt, maar ik weet zelf dat mijn oom en tante vroeger pleegkinderen hebben gehad, voordat ze hier kwamen wonen.

‘Mary is de oudste zus van mijn moeder,’ antwoord ik. Ik zeg er niet bij dat mijn moeder een

nakomertje is en dat ze vijftien jaar schelen. Mijn oom en tante lopen al tegen de zeventig.

‘O. En waarom logeer je hier?’

‘Omdat ik eventjes niet bij mijn ouders kan wonen.’

‘Waarom niet?’

‘Daarom niet.’

‘Daarom is geen reden.’

Dat is heel flauw, maar toch moeten we allebei lachen.

‘Hoe oud ben jij?’ vraagt Zwaan.

‘Twaalf. Jij?’

‘Elf.’

Vanuit mijn ooghoeken zie ik dat ze naar me kijkt en ik kan raden wat ze denkt: dat ik er met mijn forse postuur, grote handen en schoenmaat 42 ouder uitzie dan twaalf. Soms schaam ik me daarvoor, maar kan ik er wat aan doen? Ik doe het niet expres. Mensen denken trouwens vanzelf dat je dan ook wel heel stoer moet zijn en een grote mond hebt. Maar ik ben niet stoer en ik heb ook geen grote mond. Het lijkt zelfs vaak alsof ik mijn mond alleen maar heb om mee te eten, zo stil ben ik. Aan de buitenkant zit ik totaal anders in elkaar dan aan de binnenkant. Vanbinnen klets ik de oren van mijn eigen hoofd.

‘Mag ik je Bonk noemen?’ vraagt mijn tijdelijke nieuwe buurmeisje ineens.

Ik begin te grijnzen. ‘Als ik jou Tentmeisje mag noemen.’

‘Deal,’ zegt ze.

Of ik lang blijf en of ik nu naar een andere school moet, wil ze nog weten, maar van het ene op het andere moment heb ik geen zin meer om te praten en dus geef ik heel kort antwoord: dat ik in de brugklas zit en op dezelfde school kan blijven.

Weer zijn we even stil. Zou ik antwoorden als ze zou doorvragen? In plaats van dat af te wachten, stel ik zelf een vraag: ‘Kan ik je helpen met je actie?’

Op het moment dat Zwaan ‘dat mag’ zegt, klinkt vanaf de voet van de boom ook de stem van tante Mary: ‘Ah, jullie hebben kennisgemaakt, zie ik.’ Ze zegt het met een glimlach op haar gezicht. ‘Maar heb je even tijd om me te helpen in de keuken, Finn? We gaan zo eten.’

Ik vlieg de boom uit.

‘Zie ik je gauw?’ roept Zwaan me na.

Ik kijk omhoog en knik. Of ze dat heeft gezien, weet ik niet.

Zwanen: hebben 23 tot 25 nekwerfels (drie keer zoveel als mensen), vandaar die lange hals. Met die hals kunnen ze tot een meter diep onder water komen. Handig, omdat ze graag waterplanten eten en soms ook kleine visjes.

Ze hebben zo'n 25.000 veren. Vroeger dachten mensen dat als je een zwanenveer

in je kussen legde, je partner je voor altijd trouw zou zijn. Dat bijgeloof ontstond omdat zwanenkoppels hun leven lang bij elkaar blijven.

Als er een nest met jongen is en je komt te dicht in de buurt, kan een zwaan hevig gaan blazen en zijn vleugels wijd uitspreiden. Maar als je gewoon uit de buurt blijft en zwanen en hun jongen met rust laat, is er niks aan de hand.

IK WOON NU BIJNA EEN WEEK bij mijn oom en tante. Het kon niet anders, ik moest thuis weg. Dat is al eens eerder gebeurd, toen ik zeven was. Jeugdzorg was eraan te pas gekomen, en ook toen ben ik een poosje opgevangen door mijn oom en tante. Ik vond het prima, even weg van alle toestanden, eventjes een normaal leven, hoewel ik steeds minder goed weet wat het woord ‘normaal’ eigenlijk inhoudt. Normaal betekent ‘wat door de meeste mensen geaccepteerd wordt of dat wat de meeste mensen doen’.

De meeste mensen: nou, als je alleen al naar mijn school kijkt, gaat die vlieger niet op. Zo zit ik in een klas waarin veel kinderen en hun ouders